

Experiències

**BOBCATSSS, un congrés d'Informació
i Documentació per i per a estudiants**

Jesús GASCÓN
gascon@ub.edu

Juan-José BOTE-VERICAD
juanjo.botev@ub.edu

Professors de la Facultat
d'Informació i Mitjans Audiovisuals
de la Universitat de Barcelona
(FIMA-UB)

DOI

<https://doi.org/10.60940/itemn75id422116>

BOBCATSSS, un Congrés d'Informació i Documentació per i per a estudiants

Resum: BOBCATSSS és un congrés anual internacional de ciències de la informació i la documentació particularment adreçat a estudiants, que són, a més, els qui l'organitzen i els qui hi presenten la majoria de treballs. Creat per promoure la cooperació internacional i que l'estudiant s'iniciï en el món dels congressos professionals, s'ha consolidat en 31 edicions des de 1993. S'exposa la trajectòria i característiques del Congrés i el paper que hi ha tingut la facultat de Barcelona, una de les fundadores, que hi ha participat amb regularitat. Per promoure l'assistència d'estudiants, a més de proporcionar ajuts econòmics, la facultat ha iniciat un taller de preparació a la recerca, Infodivendres, on es treballen metodologies i propostes per presentar en els futurs congressos.

Paraules clau: BOBCATSSS, estudiants, congressos, cooperació internacional, FIMA-UB, associacions professionals.

BOBCATSSS, un Congreso de Información y Documentación por y para estudiantes

Resumen: BOBCATSSS es un congreso anual internacional de ciencias de la información y la documentación particularmente dirigido a estudiantes, que son, además, quienes lo organizan y presentan la mayoría de trabajos. Creado para promover la cooperación internacional y para que el estudiante se inicie en el ámbito de los congresos profesionales, se ha consolidado en 31 ediciones desde 1993. Se expone la trayectoria y características del Congreso y el papel que ha desempeñado la facultad de Barcelona, una de sus fundadoras, que ha participado con regularidad. Para promover la asistencia de estudiantes, además de proporcionar ayudas económicas, la facultad ha iniciado un taller de preparación a la investigación, Infodivendres, donde se trabajan metodologías y propuestas para presentar en los futuros congresos.

Palabras clave: BOBCATSSS, estudiantes, congresos, cooperación internacional, FIMA-UB, asociaciones profesionales.

BOBCATSSS, a library and information conferences by and for students

Abstract: BOBCATSSS is an annual international conference on library and information sciences particularly aimed at students. They are its organizers and also who present the most of the scientific contributions. Created to promote international cooperation and as a way for students to start to work in professional congresses, the conference has been consolidated after 31 editions since 1993. The trajectory and characteristics of the congress and the role played by the faculty of Barcelona, one of the founders who has participated regularly, are exposed. To promote student attendance, in addition to financial aid, the faculty has initiated a workshop on research preparation, Infodivendres, where methodologies and proposals are worked on in order to be presented at future conferences.

Keywords: BOBCATSSS, students, conferences, international cooperation, FI-MA-UB, professional associations.

BOBCATSSS és el nom d'un congrés internacional anual adreçat, especialment, a estudiants de biblioteconomia, documentació i ciències de la informació en general: són ells els qui l'organitzen i els qui hi participen, majoritàriament. L'objectiu és, justament, que coneguin i s'introdueixin en aquest tipus d'esdeveniments professionals des d'abans de titular-se, a més de promoure el coneixement i la cooperació entre centres d'ensenyament i estudiants d'aquestes disciplines a escala internacional.

Darrere hi ha la BOBCATSSS Association <<https://bobcatsss.info>>, la finalitat de la qual és promoure aquesta cooperació entre facultats i escoles, majoritàriament europees, que ofereixen estudis i fan recerca en l'àmbit de la informació, la documentació i la biblioteconomia. L'entitat va néixer a Stuttgart el 1991 amb el nom d'EUCLID (European Association for Library & Information Education and Research)

i entre els membres fundadors va haver-hi la llavors Escola Universitària Jordi Rubió i Balaguer de Biblioteconomia i Documentació, avui Facultat d'Informació i Mitjans Audiovisuals de la Universitat de Barcelona (FIMA).

El 1992, alguns membres d'EUCLID van concebre la idea que hi hagués un congrés periòdic especialment adreçat als estudiants per tal que comencessin a foguejar-se i coneguessin la dinàmica dels congressos professionals que després, ja titulats, haurien de freqüentar. El congrés va prendre el nom de BOBCATSSS, nom que juga amb la paraula anglesa *bobcat* (una de les espècies de linx, el roig o *Lynx rufus*, que ha provocat que, sovint, en els logotips dels congressos se n'evocui la figura), però que és, en realitat, un acrònim de les ciutats de les facultats fundadores: Budapest, Oslo, Barcelona,¹ Copenhagen, Amsterdam, Tampere, Stuttgart, Sheffield i Szombathely.²

Fig. 1: Assistents de Barcelona al Congrés de Tampere (2017), el dia de la inauguració; a la primera fila, d'esquerra a dreta: Jesús Gascón, Laia Lapeyra, Carla Ollé, Sònia Camarasa, Andreu Sulé i Aida Poodalian. Darrere, els Moomin, personatges populars a Finlàndia que van participar en l'espectacle d'obertura.

1. Per part de Barcelona, signà la fundació la llavors directora de l'Escola, Mercè Bosch.
2. Estrictament, els centres fundadors formaven part de: Universitat de Barcelona, Høgskolen i Oslo, Eötvös Loránd Tudományegyet (Budapest), Danmarks Biblioteksskole (Copenhagen), Hogeschool van Amsterdam, Tampere yliopisto, Hochschule der Medien (Stuttgart), Berzsenyi Dániel Főiskola (Szombathely) i University of Sheffield.

La gran característica diferencial és que una part important del pes de l'organització recau en els estudiants (amb el suport dels seus centres i de personal docent).

Posteriorment, s'hi van adherir centres d'altres ciutats com Riga, Varsòvia, Borås, Sofia, Ankara i d'altres. Des de la primera edició de 1993 a Budapest, BOBCATSSS era només el nom dels congressos, però com que, al llarg dels anys, era gairebé l'única activitat pública d'EUCLID, l'entitat va prendre la decisió d'adoptar aquest altre nom i passar a dir-se BOBCATSSS Association a partir del gener del 2020.

1. Els congressos

Les sis primeres edicions del Congrés (1993-1998) van tenir lloc a Budapest. Després, va adquirir un car cter itinerant. Un congrés BOBCATSSS t pic sempre és coorganitzat, com a mínim, per membres de dos centres d'ensenyament d'estats diferents; en les últimes edicions, alguns n'han arribat a tenir tres. Un dels objectius d'aquests congressos, especialment en els primers deu anys d'existència, era posar en contacte el personal (tant els estudiants com els docents) dels dos estats perquè tiressin endavant un projecte comú. Habitualment, un dels centres tenia més recursos i desenvolupament en la disciplina que l'altre. Aix , solien cooperar un centre d'un estat amb millors condicions en l'àmbit de les biblioteques i la documentació (Alemanya, França, Països Baixos, estats escandinaus, etc.) amb un altre d'un altre estat on el sector no comptava amb els mateixos recursos (com els estats eslaus, per exemple). D'aquesta manera, a m s de promoure la cooperació internacional, es pretenia que aquests últims centres, com també els professionals del lloc,

Fig. 2: Representació barcelonina a Marne-la-Vallée, Par s (2020); d'esquerra a dreta: Laia Darbra, Juanjo Bot , Carina Mirass , Laura Jové, Juan Jenaro López i Núria Toneu.

poguessin "aprendre" de l'experiència dels més desenvolupats.

Amb una intenció similar, quan el Congrés comença a ser itinerant, el lloc on es feia la trobada sempre era el del "centre aprenent". Com que, en general, el nivell adquisitiu en aquests estats era més baix, els seus estudiants podien participar-hi sense haver d'invertir molt en el fet d'anar a llocs llunyans; a més, eren llocs on els preus són més barats i això facilitava que els estudiants d'altres estats hi assistissin. Per la mateixa raó, el Congrés (llevat del 2022 a Debrecen, quan per problemes d'agenda dels organitzadors, es va fer al maig) sempre s'ha fet durant l'última setmana de gener, ja que, des d'un punt de vista turístic,  s temporada baixa i l'estada resulta m s econ mica per a tothom. Aix , des del 1999 es va fer a Bratislava, Cracòvia, V lnius, Portoroz, Torun, Riga, novament a Budapest el 2005 i a Tallinn, Praga, Zadar, Porto, Parma i Szombathely. A partir del Congrés del 2012 a Amsterdam, aquest costum es trenca i el Congrés també s'ha fet en ciutats que no són precisament "barates" per al visitant: Barcelona (2014), Lió (2016), Tampere (2017), Marn e-la-Valle (2020) o Oslo (2023)³, alternant-se amb altres llocs més econòmics

3. <https://ca.wikipedia.org/wiki/BOBCATSSS>

Com a incentiu i al final de cada congrés, l'organització lliura premis al millor pòster presentat i, des de fa alguns anys, a la millor comunicació, triats per votació del públic.

(Ankara, 2013; Brno, 2015; Riga novament, 2018; Osijek, 2019; Porto, 2021, en línia arran de la covid-19 i Debrecen, 2022). Curiosament, el Congrés mai no ha tingut lloc en tres de les ciutats fundadores: Copenhagen, Sheffield i Stuttgart, tot i que les facultats de totes tres han coorganitzat alguna de les trobades.

La gran característica diferencial és que una part important del pes de l'organització recau en els estudiants (amb el suport dels seus centres i de personal docent). En cada centre organitzador es creen sengles equips d'estudiants (que integren també alguns docents de suport) que s'encarregaran de decidir el tema nuclear del Congrés, l'estructura de les sessions, les activitats socials, etc. En realitat, per la complexitat que implica, les qüestions administratives, la proposta de personalitats per a les sessions d'inauguració o cloenda o la valoració de les propostes recau més en el personal docent, com també la supervisió de l'organització que fa l'equip d'estudiants. En el prop d'un any i mig de preparació del Congrés (sempre s'anuncia on es farà el següent en l'acte de cloenda del Congrés de l'any, però els equips corresponents ja porten un mínim de sis mesos preparant l'esdeveniment), els equips d'estudiants tenen reunions, en línia i, en alguns casos, almenys una de presencial i acorden el programa, les activitats, etc. Prèviament s'han repartit competències entre centres: el més normal és

que mentre el centre d'acollida s'encarrega de la logística, el voluntariat, visites i programa social, etc., els centres coorganitzadors intervinguin en la creació del lloc web de la conferència, els continguts científics, la cerca de patrocinadors, etc., que no requereixen tant de conèixer o estar en el lloc on es farà. Òbviament, en tots els casos cal la implicació i col·laboració dels centres i comptar amb un equip d'estudiants capaç de poder-lo tirar endavant.

També és obra d'estudiants (o de titulats que han acabat recentment) la major part de contribucions (comunicacions, tallers, pòsters, etc.) que s'hi presenten: de graus, màsters, postgraus o, en menor mesura, de doctorat. En bona part, és el primer cop que presenten quelcom d'un públic professional i, a més, internacional, però això no implica que la qualitat sigui necessàriament menor que en altres trobades. La selecció de les propostes de treballs passa per la valoració d'un comitè científic i, com a qualsevol altre congrés, hi ha contribucions millors i pitjors, amb un nivell mitjà es pot comparar al d'altres trobades professionals. A més, hi ha estudiants, especialment els de postgraus i màster, que ja tenen una trajectòria acadèmica o professional, a més d'algunes contribucions de docents que poden marcar una certa diferència. Sempre hi ha, en la inauguració, la cloenda i la primera sessió de cada dia,⁴ una conferència a càrrec d'alguna persona experta convidada, sovint dels llocs associats als centres organitzadors.

Com a incentiu i al final de cada congrés, l'organització lliura premis al millor pòster presentat i, des de fa alguns anys, a la millor comunicació, triats per votació del públic. Igualment i des del 2001, es premia el *BOBCATSSS of the year*: una persona (de vegades, una institució) que hagi tingut alguna rellevància en l'entitat o els congressos.⁵

4. Normalment, es fa en tres dies: dos de complets i el matí del tercer i solen ser entre dimecres i divendres, per deixar que els assistents puguin aprofitar el cap de setmana per a activitats de lleure.

5. El 2022, aquest premi fou concedit a Cristóbal Urbano, professor de la Facultat de Barcelona, per la seva contribució al foment d'assistència d'estudiants als congressos, especialment entre 1996 i 2002, i com a degà establí ajuts econòmics per als estudiants que hi presentessin treballs, a més de ser membre de la Junta Directiva d'EUCLID entre el 2008 i el 2011 <<https://fima.ub.edu/noticies/participacio-de-la-fima-bobcatsss-2022>>

Un dels atractius per als assistents és poder conèixer col·legues d'altres llocs i compartir-hi l'experiència. Per això, té importància l'activitat social: els equips organitzadors sempre programen visites a biblioteques i similars o a llocs d'interès cultural de la ciutat, a més d'un sopar per a tots els assistents (que rep el nom de *gala dinner* encara que no sigui tan formal) i una festa més adreçada al públic estudiantil, normalment en una discoteca o local similar. En funció del lloc, també s'ha incentivat que els mateixos estudiants que puguin fer-ho ofereixin allotjament a casa seva als visitants, iniciativa que té molt èxit.

La llengua de treball sempre és l'anglès i la majoria de participants que, com és lògic, també són sobretot estudiants, provenen de centres europeus, tot i que hi participen persones de centres de Turquia i en algunes edicions hi ha hagut una participació considerable d'alguns centres dels Estats Units i, esporàdicament, d'altres procedències.

En l'àmbit hispànic, BOBCATSSS no sembla haver tingut ressò fora de Barcelona. Com a entitat fundadora (una de les dues B del nom), l'actual Facultat d'Informació i Mitjans Audiovisuals de la Universitat de Barcelona ha tingut representants en tots els congressos i en la junta directiva, a més d'haver organitzat i estat seu d'un d'ells, el 2014. L'organització del Congrés de Porto del 2021 va comptar amb la col·laboració de la Universidad de León, però no ha estat habitual la presència d'estudiants ni de docents de facultats espanyoles.

2. Mirar cap al futur

En els darrers congressos, arran de la covid-19, la participació ha baixat considerablement (habitualment, hi assisteixen entre 180 i 240 persones), fins i tot en el de Lisboa (2021),

Amb més de trenta edicions ja, la Junta Directiva de la BOBCATSSS Association considera prioritari de recuperar la memòria històrica del Congrés per tal de posar-la a l'abast de tothom que hi estigui interessat.

que va fer-se només en línia.⁶ També hi ha contribuït el canvi de dates del primer congrés presencial posterior. Tradicionalment el Congrés sempre havia estat la darrera setmana de gener, però el 2022, a Debrecen (Hongria), va ser al maig i la presència d'estudiants i docents, en general, va ser baixa. Les conseqüències de la covid-19 i l'inici de la guerra a Ucraïna no van afavorir l'assistència al Congrés. El 2023, a Oslo es va recuperar la data de gener i el nombre de participants, encara que no tan gran com en altres edicions, va incrementar-se una mica. Probablement, futures edicions tornaran a la mitjana habitual.

Amb més de trenta edicions ja, la Junta Directiva de la BOBCATSSS Association considera prioritari de recuperar la memòria històrica del Congrés per tal de posar-la a l'abast de tothom que hi estigui interessat. És per això que s'estan recuperant des d'actes de congressos, fotografies, programes i altres elements del Congrés per tal de digitalitzar-los.⁷ Un dels problemes, compartit amb altres congressos similars, és que cada edició ha tingut un lloc web on s'ha abocat tota la informació: programes, resums, documents audiovisuals, etc. Cada lloc web, però, està en el servidor de la universitat que l'ha organitzat i, sovint, en canviar el servidor o l'estructura del lloc, el web del Congrés ha quedat ocult, s'ha esborrat o no es pot trobar, amb la qual cosa es perd tota aquesta informació. D'aquí l'interès a recupe-

6. En el fons, es confirmava la importància del contacte directe i la trobada amb companys d'altres llocs, que sempre ha estat el factor més ben valorat pels estudiants assistents.

7. En aquest sentit, si teniu material d'edicions anteriors que creieu que pugui ser interessant, poseu-vos en contacte amb el professor Juan-José Boté, actual representant de la Facultat a la Junta de BOBCATSSS.

rar testimonis d'aquesta activitat que pugui anar més enllà de les notícies que el web o el butlletí de la BOBCATSSS Association⁸ pugui oferir en el seu moment.

3. Participació de la Facultat de Barcelona

Com s'ha dit, la presència de la facultat barcelonina (actual Facultat d'Informació i Mitjans Audiovisuals, FIMA) ha estat constant a totes les edicions. Entre dos (a Debrecen) i deu (a Amsterdam) estudiants hi han anat regularment: la xifra més habitual ha estat de quatre o cinc. Sempre hi ha un professor de la facultat, normalment el membre de la junta de l'associació i, de vegades, algun altre. Els estudiants, en la seva majoria de grau, hi han presentat treballs: pòsters i comunicacions i, en menor mesura, tallers i presentacions petxa-kutxa. Alguns en repeteixen l'experiència i han assistit a més d'una edició.

En algunes ocasions, els estudiants de la FIMA han guanyat el premi al millor pòster presentat: a Zadar (de Candela Ollé), Amsterdam (d'Eli Ramírez, Greda Ortiz i Aina Giones) o Osijek (de Laura Garcia, Sònia Camarasa i Robert Mokhtari), per exemple. En les últimes edicions, Debrecen (2022) i Oslo (2023), han guanyat el premi a la millor comunicació. A Debrecen, Anna Carballo i el professor Juan-José Boté van fer-ho amb la comunicació "FAIR Data: history and present context", mentre que a Oslo, Marina Clavijo, Laia Heredero i Noelia Úbeda van guanyar-lo amb "Information barriers for the LGBTQ+ community", on es va introduir la perspectiva de gènere com a línia de recerca.

A més, la facultat va organitzar el Congrés del 2014, amb el lema *Library (r)evolution: prom-*

INFODIVENDRES és una activitat orientada a l'aprenentatge de la recerca i, alhora, un espai de socialització entre estudiants de diferents cursos.

*ting sustainable information practices.*⁹ Coordinat amb la Bibliotekshögskolan i Borås (Swedish School of Library and Information Science, University of Borås) va comptar amb 240 assistents i està entre les edicions més ben valorades de BOBCATSSS.

La participació d'estudiants també és important no només per a la formació de l'alumnat, sinó també per a la internacionalització de la FIMA. Per això, la facultat proporciona un ajut econòmic a qui presenta algun treball al Congrés que pot cobrir una part de les despeses del viatge.

4. Promoció de la participació: Infodivendres

Des de la seva creació, BOBCATSSS ha esdevingut un entorn ideal perquè l'estudiant pugui tenir una primera experiència en recerca i perquè pugui compartir-la amb altres col·legues en l'àmbit d'un congrés científic. De fet, això era l'objectiu principal que havia portat a fundar-lo. Recentment, per promoure l'assistència i garantir la major presència d'estudiants en futures edicions i amb un bon nivell de qualitat, ha començat a fer-se una activitat de preparació per al Congrés. L'actual representat de la FIMA a BOBCATSSS, el professor Juan-José Boté, hi organitza l'espai INFODIVENDRES, amb la col·laboració del professorat d'assignatures del grau de Gestió de

8. <https://bobcatsss.info/category/newsletter/>

Habitualment, el butlletí surt dos cops l'any i anuncia el congrés de l'any següent, amb les dades bàsiques, i ressenya l'anterior.

9. Hi ha l'enregistrament de l'acte inaugural al Paranimf de la Universitat de Barcelona:

<https://www.ub.edu/ubtv/video/bobcatsss-barcelona-2014>

la informació i documentació digital. INFODIVENDRES és una activitat orientada a l'aprenentatge de la recerca i, alhora, un espai de socialització entre estudiants de diferents cursos. L'activitat es duu a terme la tarda del primer divendres de cada mes. L'estudiant que hi participa aprèn eines i metodologies vinculades a la recerca que li permetran enfrontar millor la preparació del treball que vulgui presentar a BOBCATSSS. També és un espai per promoure la participació en altres congressos de l'àrea i, com que la trobada està oberta a la participació de qualsevol estudiant, també té interès per a qui prepara el treball de final de grau.

La iniciativa ha començat aquest curs, el novembre del 2022, amb un grup de quatre estudiants. S'ha començat a treballar com fer la revisió de la literatura científica, alguns tipus de metodologies que es donen en la recerca i s'està començant a preparar temes per al proper congrés. Normalment, la crida per presentar propostes de treballs al Congrés es fa abans de l'estiu i per enviar-los entre setembre i octubre, amb la qual cosa aquest taller permet d'anar preparant la proposta durant el curs. Esperem, doncs, que l'any vinent, a Comiàbra, se'n puguin veure els resultats i hi hagi també una bona representació de l'estudiantat de la FIMA a BOBCATSSS.

Fonts d'informació

Majoritàriament, la informació sobre BOBCATSSS es pot trobar en línia. El de BOBCATSSS Association en dona informació genèrica i permet accedir a còpies del web dels congressos d'algunes edicions. Les *newsletter* donen dades sobre els congressos, però estan pendents d'incloure-s'hi les anteriors al número 38, que eren a l'antic web d'EUCLID, ja desaparegut.

El web *Mòbils FIMA* <<https://mobilsbid.blogspot.com>>, espai de la Facultat d'Informació i Mitjans Audiovisuals de la UB dedicat a la mobilitat d'estudiants, compta amb les cròniques que els assistents a cada BOBCATSSS escriuen en tornar: es poden recuperar les corresponents als congressos posteriors al 2007, ja que totes incorporen l'etiqueta BOBCATSSS.

També el *Blok de BID*, un altre espai similar, conté ressenyes del mateix tipus escrites pels assistents, estudiants o professors.

El butlletí de notícies de la Facultat també en dona informació i enllaços amb altres webs on trobar-ne informació referida al Congrés, sobretot de l'edició de Barcelona: <https://fima.ub.edu/noticies/categoria/bobcatss>

En algunes edicions, especialment al començament, van publicar-se actes i, sobretot, llibres amb els resums de les contribucions. Des del 2014, totes les publicacions han estat en línia. ■